

OULUN YLIOPISTON KIRJASTO

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2001

1. YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS TOIMINTAAN	2
2. ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ	
2.1. Kirjaston hallinto ja organisaatio	4
2.2. Kirjaston henkilöstö	5
2.3. Kirjaston TYKY-toiminta	6
2.4. Henkilökunnan koulutus	6
3. TALOUS.....	7
4. TILAT JA VARUSTUS	9
5. PALVELUT	
5.1. Palvelujen käyttö	10
5.2. Palvelujen kehittäminen	11
6. KOKOELMAT JA LUETTELOT	12
7. JULKAISUTOIMINTA	15
8. KEHITTÄMISHANKKEET	16
9. TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT.....	17
10. KIRJASTON HALLINTOELIMET	18
LIITE 1	
Henkilökunnan jäsenyydet alan järjestöissä ja muissa elimissä	

1. YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS TOIMINTAAN

Vuotta 2001 voidaan luonnehtia kirjastolle poikkeuksellisen työntäyteiseksi ja tapahtumarikkaaksi. Koko vuotta leimasi kirjaston uusi atk-järjestelmä Voyager ja useat tilamuutot.

Alkuvuosi suunniteltiin uuden järjestelmän käyttöönottoa, kouluttauduttiin järjestelmän käyttöön ja konvertoitiin tietokantoja. Kirjasto toimi testikirjastona (First test site) ja halusi näin varmistaa kokoelmatietokannan konversion ja virheiden korjaamisen tapahtuvan aikataulussa. Järjestelmän ylläpitäjä Endeavor Inc. koulutti kirjaston henkilökunnasta kouluttajat, jotka puolestaan kouluttivat muun henkilökunnan.

Koulutus ja käyttöönotto jatkui koko vuoden. Kirjastossa aiemmin käytössä olleessa VTLS-järjestelmässä ei ollut hankinta- ja kaukopalveluohjelmaa, joten niiden kehittäminen lähti alkutekijöistä ja varsinainen käyttöönotto jäikin vuodelle 2002. Hankintaohjelman käyttöönotto vaati runsaasti etukäteistyötä, mm. kausijulkaisuutilausten syötön ja tilirakenteiden uusimisen. Kun edellinen järjestelmä VTLS oli merkkipohjainen, uuden järjestelmän näyttöluettelon OPAC:n räätälöinti oli myös aikaa vievää. Kokoelmatietokanta konvertoitiin ja tarkistettiin huhti-toukokuussa ja asiakastiedot kesäkuussa.

Uusi järjestelmä otettiin asiakaspalvelussa käyttöön 28.6. ilman kirjastoyksiköiden kiinnipitoa, kuten monissa yliopistoissa oli ollut. Henkilökunta jännittikin sitä, miten kaikesta selvitään. Järjestelmän käyttöönotto sujui kuitenkin ilman suurempia ongelmia, mikä on osoitus henkilökunnan korkeasta ammattitaidosta. Erinomaisen lopputuloksen mahdollisti suunnittelu, jonka kirjaston Linnea2-työryhmä teki aikaansa ja työtä säästämättä. Tästä työryhmä ansaitsee erityiskiitoksen.

Myös kirjaston tiloissa ja sitä kautta palveluissa tapahtui suuria muutoksia. Arkkitehtuurin osaston kirjasto muutti vuoden vaihteessa 2000-2001 arkkitehtuurin osaston päärakennuksen viereiseen rakennukseen, joka oli peruskorjattu ennen muuttoa. Kirjaston tupaantuliaisia juhlittiin rehtorin ja osaston väen kanssa 13.2.01. Rakennus on valmistunut 1895 ja on suojelukohde. Tila on kaunis joskin tarpeisiin nähden hieman liian pieni.

Rakentamistekniikan kirjasto lopetti toimintansa 13. heinäkuuta. Kokoelma purettiin niin, että osa siitä siirrettiin yliopiston muihin kirjastoihin ja osa myytiin tai lahjoitettiin. Runsaasti kokoelmien siirtoa tapahtui myös pääkirjastosta uuteen etävarastoon, Sammioon. Luonnontieteellisen ja teknillisen tiedekunnan kirjastot aloittivat jo valmistelut vuonna 2003 tulevaa kirjastojen ja kokoelmien yhdistämistä varten.

Kokoelmat ovat kirjaston ydinpalvelu. Käytössä olevien lehtien määrä on lisääntynyt huomattavasti FinElib:n tuen myötä. Vuonna 2001 saatiin mm. kaikki noin 1200 Elsevierin lehteä yliopiston käyttöön elektronisena. Vuoden lopulla valmistui myös Web of Sciencen eli sitaatitietokantojen hankinta. Yliopistoon hankittujen kirjojen määrä on laskenut jatkuvasti. Tämän lisäksi kirjojen päätyminen yhä harvemmin kirjastoyksiköiden lainattaviin kokoelmiin ja yhä useammin työhuoneisiin ns. virkakäyttöön on asia, joka vaatii tulevaisuudessa tarkemman tarkastelun ja pohdinnan.

Kirjaston verkkopalvelut paranivat, kun tieteellisiä lehtiä ja tietokantoja saatiin runsaasti lisää verkkokäyttöiseksi. Osana henkilön sähköistä tunnistamishanketta kirjasto kehitti asiakkaan tunnistamismenetelmän, jonka avulla lisenssipohjaisia verkkoaineistoja voidaan käyttää myös kampusalueiden ulkopuolella. Tämä palvelu on saanut paljon kiitosta käyttäjiltä.

Elektronisten lehtien lisääntyminen on mitä ilmeisimmin syynä kaukopalvelupyyntöjen vähenemiseen. Myös lainauksen ja kirjastokäytien määrän hienoinen väheneminen johtunevat ainakin osittain verkon kautta saatavan aineiston määrän kasvusta ja osittain supistuneista aukioloajoista. Kirjasto joutui taloudellisen tilanteensa takia lopettamaan iltapäivystykset yksiköissä, joiden käyttö iltaisin oli vähäistä.

Kirjasto toteutti ansiokkaasti myös sille veloitettua sivistystehtävää järjestämällä useita näyttelyitä niin pääkirjastossa kuin Snellmanian kirjastossakin. Näyttelytoiminta on aikaa vievää työtä ja se vaatii järjestäjiltään monenlaisia taitoja ja innostusta. Osa näyttelyistä tehtiin kirjaston omin voimin, osa taas yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Kaiken kouluttautumisen ja kirjastomuutosten ohessa arvioitiin ja tarkistettiin tiimiorganisaatiota, aloitettiin pääkirjaston organisaation uudistamisprosessi ja strategian tarkistaminen. Kirjaston kehittämishaasteisiin perustuen vietiin suunnitelmia eteenpäin.

Työntäyteinen vuosi oli vaativa. Henkilökunta otti kaikki haasteet vastaan hyvin vastuuntuntoisesti ja hoiti tehtävänsä ammattitaidolla. Tämä näkyi siinä, että asiat sujuivat niin kuin piti ja työilmapiiri kirjastossa oli paineisesta tilanteesta huolimatta hyvä. On ilo tehdä työtä tällaisen henkilökunnan kanssa. Kaukopalvelun saama hieno yliopiston tunnustuspalkinto oli samalla tunnustus koko kirjaston henkilökunnalle.

2. ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

2.1. Kirjaston hallinto ja organisaatio

Kirjaston strategisessa suunnitelmassa yhtenä tavoitteena on organisaation yksinkertaistaminen, hierarkian madaltaminen ja yksiköiden vähentäminen. Yksiköiden vähentämisessä Linnanmaan kampuksen vanhalla puolella päädyttiin malliin, joka vähentää kolme kirjastoyksikköä. Rakentamisosaston kirjaston lakkauttamisen jälkeen yleisölle avoimia yksiköitä on 15.

TAULUKKO 1. Yleisölle avoimet kirjastoyksiköt.

	Pääkirjasto
Humanistinen tiedekunta ja kasvatustieteiden tiedekunta	Kajaanin opettajankoulutusyksikön kirjasto
	Snellmanian kirjasto
	Varhaiskasvatuksen koulutusyksikön kirjasto
Luonnontieteellinen tiedekunta	Biokemian laitoksen kirjasto
	Biologian kirjasto
	Fysiikan ja matematiikan kirjasto
	Geotieteiden kirjasto
	Kemian laitoksen kirjasto
Lääketieteellinen tiedekunta	Hammaslääketieteen kirjasto
	Kastellin tutkimuskeskuksen kirjasto
	Lääketieteellisen tiedekunnan kirjasto
Teknillinen tiedekunta	Arkkitehtuurin osaston kirjasto
	Konetekniikan osaston kirjasto
	Prosessi- ja sähkötekniikan kirjasto

Vuoden 2001 lopulla arvioitiin kaksi vuotta toiminnassa ollut uusi organisaatio, jossa toimivat rinnakkain yksikköihin perustuva hierarkkinen organisaatio ja horisontaalinen tiimiverkosto. Johtoryhmän laatiman arviointikyselyn täyttivät kaikki tiimit sekä kirjaston johtavat kirjastonhoitajat.

Organisaatiouudistuksen avulla on pyritty

- kehittämään organisaatiota vastaamaan paremmin kirjaston perustehtävää (tietomateriaalin toimittaminen asiakkaalle),
- madaltamaan yksiköiden ja yksilöiden välisiä raja-aitoja,
- kohottamaan henkilökunnan ammattitaitoa,
- siirtämään työtä koskevien päätösten tekeminen ja työn laadun arvioiminen työtä tekeville, ja
- vapauttamaan kirjaston johto strategiseen suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Arvioinnin mukaan pyrkimykset ovat toteutuneet hyvin – etenkin yksiköiden ja yksilöiden väliset raja-aidat ovat madaltuneet selvästi. Tiimityöskentely on koettu etupäässä mielekkääksi, vaikkakin paljon aikaa vieväksi työmuodoksi. Kahdestatoista tiimistä kymmenen arvioi oman toimintansa tarpeelliseksi. Kaksi tiimiä päätettiin lakkauttaa

kokonaan ja yhden tehtäväkuvaus muutettiin radikaalisti. Lisäksi perustettiin yksi uusi tiimi. Jatkossa jokaisen tiimin tehtävät tarkistetaan ja tiimitoimintaa kevennetään mm. vähentämällä muodollisia paperitöitä.

Uudessa organisaatiossa on ylikirjastonhoitajan tukiryhmänä toiminut johtoryhmä, jonka työskentely keskittyi toimintavuonna ensisijaisesti strategiakysymyksiin. Loppuvuoden toiminnassa painottui uuden organisaation arviointikyselyn laadinta, tulosten analysointi ja jatkosuunnitelmien tekeminen.

Toinen kirjaston organisaatioon liittyvä muutos, jolla pyritään päätöksenteon selkiyttämiseen ja madaltamiseen, on pääkirjaston organisaation arvioiminen ja uudelleenmuotoilu. Ylikirjastonhoitaja asetti vuoden lopussa pääkirjaston organisaatiouudistusta valmistelemaan työryhmän, jonka ehdotus valmistuu helmikuussa 2002. Pääkirjaston organisaatiouudistuksen työstäminen aloitettiin jo keväällä 2001, jolloin taustatyönä hahmoteltiin kirjaston missiota ja visiota. Työntekijät ovat kommentoineet missiota ja visiota, jotka viimeistellään vuoden 2002 aikana.

2.2. Kirjaston henkilöstö

Kirjaston toimien ja virkojen määrä (105) pysyi edellisvuoden tasolla. Pieniä sisäisiä muutoksia tapahtui, sillä lakkautetusta rakentamistekniikan osaston kirjastosta kirjastosihteerin virka siirrettiin pääkirjastoon ja teknillisestä tiedekunnasta mikrotukihenkilö kirjaston yhteisiin virkoihin. Pääkirjastossa lainauksesta siirrettiin yksi virka vahtimestaripalveluihin. Samassa yhteydessä myös jäljennepalvelun työt järjestettiin uudelleen.

Määräaikaisen henkilöstön työpanos väheni edelleen: toimintavuonna se oli noin 16 henkilötyövuotta (ilman opiskelijapäivystäjiä 13 htv), kun se edellisenä vuonna oli ollut noin 18 henkilötyövuotta.

TAULUKKO 2. Vakinaiset virat ja tehdyt henkilötyövuodet (htv).

Henkilöstö	1999	2000	2001
Vakinaisten virkojen määrä	105	105	105
Määräaikaiset htv	20	22	20
Yhteensä htv	125	127	125

Vuoden 1999 htv-määrään eivät sisälly opiskelijapäivystäjät

Työvoimatoimiston kautta saatu työvoima väheni edellisvuodesta 59%:lla, 22:sta henkilöstä 9:ään henkilöön. Työllistetyt olivat ainoastaan erityistyöllistettyjä ja työkokeilijoita; heistä suurin osa (7) työskenteli pääkirjastossa lähinnä järjestely- ja saapumisvalvontatehtävissä sekä varastopäivystyksessä.

Työharjoittelijoita otettiin vastaan edellisvuotta enemmän ja monipuolisesti eri koulutuslaitoksista: Oulun yliopiston informaatiotutkimuksen laitokselta, tietojenkäsittelyopin laitokselta, Oulun ammattikorkeakoulusta, Markkinointi-instituutista, Merikosken ammatillisesta oppilaitoksesta ja Seutukehitys Oy:stä. Harjoittelijoista noin puolet työskenteli pääkirjastossa tehden henkilökunnan ohjauksessa kokoelma-

asiakaspalvelu-, atk- ja hallintotehtäviä. Erityiskirjastoissa harjoittelijat tekivät asiakaspalvelu- ja kokoelmatehtäviä.

Määräaikaisen henkilökunnan tekemät 16 henkilötyövuotta jakautuivat taulukon 3 mukaisesti. Lisäksi kaksi peruskoululaista suoritti työelämään tutustumisjaksonsa pääkirjastossa.

TAULUKKO 3. Määräaikainen henkilökunta.

	Henkilöä	Henkilötyövuotta	Rahoituslähde
Työllistetyt ja työkokeilijat	9	2,11	Ulkopuolisella rahoituksella yhteensä 4,65 htv
Työharjoittelijat	12	2,54	
Siviilipalvelusmiehet	16	5,95	Omalla rahoituksella yhteensä 11,33 htv
Opiskelijapäivystäjät	46	2,53	
Muut	8	2,85	
Yhteensä	91	15,98	

2.3. Kirjaston TYKY-toiminta

Kirjaston TYKY-suunnitelma vuosille 2001-2002 valmistui ja se hyväksyttiin johtavien kirjastonhoitajien kokouksessa.

Vuoden 2000 lopussa tehdyn kirjaston työilmapiiriselvityksen tuloksia käsiteltiin alkuvuodesta koko henkilökunnan yhteisessä kokouksessa sekä tiedekuntakirjastojen ja pääkirjaston omissa kokouksissa.

Periaatteessa kyselyn tulokset olivat melko hyviä. Yliopisto koettiin mielenkiintoisena työpaikkana. Kirjastossa tehtävässä työssä on haasteita ja vastuuta ja työn sisältöön pystytään vaikuttamaan. Työyksiköiden sisällä on hyvä ilmapiiri. Hyvästä tuloksesta huolimatta henkilökunta halusi kiinnittää edelleen huomiota organisaation sisäisen avoimuuden lisäämiseen, uralla etenemisen tukemiseen, tasapuoliseen kohteluun sekä palkkausjärjestelmän kannustavuuden lisäämiseen. Lisäksi toivottiin lisää selkeyttä tulos- ja työtavoitteisiin sekä töiden yleiseen organisointiin.

Tyky-ryhmä käsitteli eri kirjastoyksiköiden antamia palautteita ja niiden perusteella suunnitteli muutoksia ja korjauksia seuraavaa työilmapiirikyselyä varten. Alunperin suunniteltiin, että kysely tehtäisiin joka vuosi, mutta se päätettiin kuitenkin jättää tekemättä vuonna 2001 kirjaston muiden työpaineiden takia.

2.4. Henkilökunnan koulutus

Kirjaston järjestämä koulutus

Toimintavuoden aikana kirjastossa otettiin käyttöön Voyager-järjestelmä, mikä on leimannut koulutusta koko vuoden. Kirjaston henkilökunta on osallistunut aktiivisesti Voyager-koulutukseen ja osa henkilökunnasta on toiminut myös kouluttajana.

Sisäistä koulutusta järjestivät myös kirjaston atk-tukihenkilöt, jotka antoivat Word-opetusta ja tekivät itseopiskelumateriaalin kirjaston intranettiin. Lisäksi taloushallintotiimi ja pääkirjaston lainausosasto järjestivät kaksi infotilaisuutta liittyen euron tulemiseen ja tilinpäätösaikatauluun. Tietopalvelutiimin järjestämään avoimeen tietokantaopetukseen on myös henkilökunnan ollut mahdollista osallistua.

Osallistuminen ulkopuoliseen koulutukseen ja kokouksiin/seminaareihin

Henkilöstökoulutustiimi seurasi edelleen tarjolla olevaa koulutusta ja tiedotti siitä kaikille työntekijöille.

Henkilökuntaa eri yksiköistä ja toiminnoista osallistui seuraavia aiheita käsitteleviin koulutustilaisuuksiin ja seminaareihin:

- Aggressiivisen asiakkaan kohtaaminen
- FinElibin tietokantakurssit
- Koulutusteknologia-tapahtuma
- Laatu ja sen kehittäminen kirjastossa
- Lähiesimieskoulutus
- Mentorointi – tiedotustilaisuus
- Työ ja tunteet - asiakaspalvelukurssi
- Verkkotutorkoulutus
- Yksityisyyden suoja työelämässä
- Mistä voimia syksyyn

Julkaisutoimintatiimin jäsenet osallistuivat seuraaviin koulutuksiin:

- Tutkimustietokanta (Cris) -kokoukset
- Ajankäytön kehittäminen
- Digitaalisen median maisterikoulutus
- RAJU 2001
- Vapaakappalekirjastojen koulutus
- Kaukopalvelupäivät – Ville Varjonen ja Juhani Räisänen myös luennoijana

Luettelointitiimin jäsenet osallistuivat seuraaviin koulutuksiin:

- Elektronisen aineiston luettelointi ja metadata
- Arto-koulutus

Taloushallintotiimin jäsenet osallistuivat seuraaviin koulutuksiin:

- Arvonlisäverotus-kurssi

Tietojärjestelmätiimin jäsenet osallistuivat seuraaviin koulutuksiin:

- TeclT-Forumi
- XML-seminaari

3. TALOUS

Vuodeksi 2001 rehtori jakoi kirjastolle määrärahoja yhteensä 18 937 000 mk (vuonna 2000 19 501 000 mk), minkä lisäksi saatiin toimitiloihin 11 131 000 mk ja sisäisen veloituksen kustannuksiin 41 000 mk eli yhteensä 30 109 000 mk. Siirtomäärärahojen uudelleen kohdentamisen yhteydessä saatiin 250 000 mk, joka käytettiin uuden kirjastojärjestelmän vaatimien mikrotietokoneiden hankintaan.

Taulukko osoittaa pienenevää suuntaa yliopiston myöntämään toimintarahaan. Henkilöstömenot nousevat jatkuvasti ja vain noin puolet muista toimintamenoista voidaan rahoittaa budjettivaroin.

TAULUKKO 4. Rahoituksen jakaantuminen MK.

	1999	2000	2001
Vakinaisen henkilöstön palkkaukseen	16 529 000	16 529 000	17 357 000
Toimintaan	3 190 000	2 913 000	2 192 000
Uudelleen kohdennettua	600 000	250 000	250 000
Sisäisen veloituksen aiheuttamiin muutoksiin	44 000	69 000	41 100
Hankerahaa			
Sivuaineopintojen kirjallisuuteen	45 000		
Kurssikirjahankintoihin avoimelta yliop.	126 000	133 000	180 000
Toimitiloihin	10 486 000	10 343 000	11 131 000
Maksupalvelu- ja kirjastopidätystulot	3 394 000	2 862 400	2 996 400
Yhteensä	34 414 000	33 099 400	34 147 500

Kun tarkastellaan menojen jakaantumista (Taulukko 5.), havaitaan, että tiedekuntien käyttämä rahamäärä kirjallisuuden hankintaan on pienentynyt huomattavasti. Muutosta selittää osittain Ebscon ja Elsevierin lehtilaskujen siirtyminen vuodelle 2002. Kirjaston hankinnoista lehtilaskuja siirtyi vuodelle 2002 noin 250 000 mk ja tiedekuntien hankinnoista peräti noin 3 miljoonaa markkaa eli tiedekuntiin hankittiin aineistoa noin 8,8 miljoonalla markalla (5,8 milj. + 3 milj. siirtyneitä maksuja). Tästäkin laskentatavasta huolimatta tiedekuntien hankintamääräraha on pienentynyt noin 2 miljoonalla markalla.

TAULUKKO 5. Menojen jakaantuminen MK.

	1999	2000	2001
Henkilöstömenot - sis. työllisyys- ja maksupalveluvaroin maksetut	19 080 000	18 926 000	18 956 000
Tietomateriaalin hankinta	12 597 000	12 909 000	7 966 000
- kirjaston hankkimaa kirjallisuutta (sis. myös elektroniset lehdet ja tietokannat)	3 103 000	2 185 000	2 153 000
- josta kurssikirjoihin	942 000	954 000	1 054 000
- tiedekuntien hankkimaa kirjallisuutta	9 494 000	10 724 000	5 813 000 maksut vuodelle 2002 noin 3 000 000
Muut menot	3 730 000	3 190 000	3 354 000
Toimitilat	10 486 000	10 343 000	11 127 000

Muuta talouteen liittyvää

Taloushallintotiimillä oli keskeinen rooli, kun kirjasto valmistautui vuonna 2002 tulevan uuden valuutan, euron käyttöönottoon. Yhteistyössä pääkirjaston lainauksen henkilökunnan kanssa laadittiin ohjeita ja järjestettiin kaksi tiedotustilaisuutta liittyen euron tulemiseen ja tilinpäätösaikatauluun. Myös kassoja uusittiin, sillä vuoden 2002 alussa oli käytössä kaksi valuuttaa.

Kaukopalvelun ja jäljennepalvelun sekä lainauksen hinnat tarkistettiin ja muutettiin euroiksi yhteistyössä vastaavien toimintojen ja taloushallintotiimin kanssa.

Toimintavuonna asetettiin kirjastossa työryhmä, jonka tehtävänä on kausijulkaisuhintojen kilpailuttaminen.

4. TILAT JA VARUSTUS

Tilat

Kirjaston tilat käsittivät yhteensä 14 800 neliometriä, josta pääkirjaston tilat noin 6 040 hyötyneliometriä. Hyllytilaa kirjastossa oli yhteensä 48 400 metriä, josta pääkirjastossa 27 141 metriä. Kokoelmatilan puute on havaittavissa useissa yksiköissä.

Pääkirjaston hyllyt sekä avokokoelmissa että varastossa alkavat täytyä. Yliopisto vuokrasi Sammaltieltä Haapalehdosta etävaraston, joka sai nimen Sammio. Varastoon saatiin tilaa kaikkiaan 1 339 hyllymetriä ja sinne siirrettiin mm. pienpaineaineistoa. Avokokoelmiin saatiin lisätilaa noin 230 hyllymetriä, josta kurssikirjakokoelmalle noin 30 hm. Suurin tilanahtaus on edelleenkin kurssikirjoilla.

Merkittävin muutos Oulun yliopiston kirjastolaitoksessa oli rakentamistekniikan osaston kirjaston lakkauttaminen. Virallinen lakkautuspäivä oli 31.7. Teknillisessä tiedekunnassa myös juhlittiin, sillä arkkitehtuurin osaston uuden kirjaston avajaisia vietettiin 13. helmikuuta.

Linnanmaan kirjastojen yhdistämisen suunnittelua jatkettiin perustamalla TELLU eli tekniikan ja luonnontieteiden kirjastojen -työryhmät: hankinta-, henkilöstöhallinto-, kokoelma-, palvelu- ja taloustyöryhmä. Syyskesällä teknillisen tiedekunnan ja luonnontieteellisen tiedekunnan kirjastojen henkilöstö teki matkan Helsinkiin kuulemaan ja katsomaan yhdistettyjä Helsingin yliopiston kirjastoja. Kohteina olivat Kumpulán tiedekirjasto, Viikin tiedekirjasto ja Terveystieteiden keskuskirjasto, Terkko.

Varustus ja siihen liittyvä työ

Kuten muutakin henkilökuntaa, myös tietojärjestelmätiimiä työllisti huomattavassa määrin uuteen kirjastojärjestelmään siirtyminen. Tiimin jäsenet osallistuivat järjestelmän testauksiin, käyttöönottoon ja kehittämiseen. Kehittämistyö jatkuu edelleen, ja yksi kohteista on ollut raportointi.

Uuteen järjestelmään liittyen vaihdettiin kirjastossa kaikki päätteet Windows-terminaaleihin. Myös mikrotietokoneita korvattiin terminaaleilla ja samalla yhdenmukaistettiin sekä henkilökunnan että asiakkaiden konekantaa ja ohjelmia. Tämä helpottaa huomattavasti mikrotuen työtä. Töiden organisointia helpotti myös, kun teknillisestä tiedekunnasta yksi kirjastosihteerin virka siirrettiin kirjaston yhteisiin virkoihin mikrotueksi.

Tietojärjestelmätiimi kartoitti kirjaston aiesopimuksen mukaisesti henkilökunnan tietoteknisten taitojen tavoitetason. Sen pohjalta laadittiin itseopiskelumateriaali ja järjestettiin perustason koulutusta (mm. Wordin "tumpelokurssi" ja jatkokurssi). Intranettiin

laitettiin materiaalia itseopiskelua varten. Tietojärjestelmätiimi myös päivitti kirjaston atk-laitteiden ja ohjelmistojen hankinta- ja ylläpitoperiaatteet

Toimintavuoden aikana kirjastossa järjestettiin IP-numerouudistusta. ATK-keskus teki joitakin järjestelyjä, jotta Voyagerin vaatimat etä- ja paikalliset yhteydet toimisivat normaalisti. Kirjaston www-sivut uusittiin ja HSTYA (henkilön sähköinen tunnistaminen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa) –projektiin liittyen avattiin elektronisten lehtien etäkäyttömahdollisuus yliopiston opiskelijoille ja henkilökunnalle.

Elektroniseen julkaisemiseen liittyen tietojärjestelmätiimi osallistui jatkokehittelyyn julkaisemisen ja sovellusten osalta. Tiimi oli mukana myös FinELibin jatkokehitystyössä sekä osallistui hankerekisterin uuden version määrittämiseen ja testaukseen.

5. PALVELUT

5.1. Palvelujen käyttö

Aikaisempina toimintavuosina tasaista kasvua osoittanut paikallislainojen määrä (Taulukko 6.) kääntyi vuonna 2001 laskuun. Tähän kehitykseen voi olla useitakin syitä, mm. kirjastojärjestelmän vaihdosta johtunut laina-aikojen pidentyminen, jolloin lainoja ei tarvinnut uusia tai aukioloaikojen supistaminen. Omalta osaltaan myös elektroninen aineisto on vähentänyt painetun aineiston lainamääriä.

Myös kaukopalvelun toimeksiantojen määrä on vähentynyt viime vuosina. Syynä lienee ensisijassa elektronisten lehtien määrän kasvu kaikissa Suomen yliopistokirjastoissa. Väheneminen (lähes 16 %) on huomattava etenkin saatujen lainojen osalta. Omien lehtien määrän lisääntyminen tuhansilla ei voi olla vähentämättä kaukopalvelun määrää.

TAULUKKO 6. Palvelujen käyttö.

	1999	2000	2001
Paikallislainat	1 399 249	1 453 757	1 243 006
Saadut kaukolainat	11 143	9 874	8 313
Annetut kaukolainat	14 758	14 803	11 745
Tietopalvelun toimeksiannot	8 856	7 916	6 953
Annettu käyttäjäkoulutus tuntia	989	1 028	882
Käyttäjäkoulutukseen osallistuneet	5 494	4 928	4 481
Kirjastokäynnit	1 146 398	1 139 808	1 106 119
Yliopiston opiskelijamäärä	13 380	14 014	14 500
Yliopiston henkilöstömäärä	2 862	2 819	2 960

Oulun yliopiston kirjasto on toiminut yhtenä pohjoismaisena KVIK-kirjastona (sitouduttu toimittamaan laina/kopiot 24 tunnin sisällä tilauksesta). Sopimuksella on kuitenkin ollut erittäin työllistävä vaikutus kaukopalvelulle ja jäljennepalvelulle, joten projekti päätettiin lopettaa vuoden lopussa.

Kaukopalvelu on ollut muutenkin mukana pohjoismaisessa yhteistyössä, sillä se osallistui kesällä yhteispohjoismaiseen kaukopalvelutoiminnan tehokkuutta ja kustannuksia selvittävään tutkimukseen. Merkittävä huomionosoitus kaukopalvelulle oli yliopiston tunnustuspalkinto, joka luovutettiin kirjaston kaukopalvelutyötä tekeville 10.9.2001.

Tietopalvelu ja käyttäjäkoulutus ovat myös hyviä palvelujen käytön kuvaajia. Jo muutamana toimintavuonna on ollut havaittavissa tietopalvelun toimeksiantojen määrän vähenemistä. Toimeksiantojen vähenemiseen liittyy myös viitetietokantojen käytön väheneminen: asiakkaat käyttävät omatoimisesti kokotekstitietokantoja. Informaattikkojen työ onkin viime vuosina muuttunut yhä enenevässä määrin tiedonhankinnan ja elektronisten aineistojen käytön opetuksen suuntaan.

Myös kirjastoon tulevien asiakkaiden määrä on edelleen vähentynyt (poikkeuksen muodostaa pääkirjasto, jonka kävijämäärä kasvoi 12 500 asiakkaalla edellisvuoteen verrattuna). Tähän kehitykseen ovat yhtenä syynä kirjaston tarjoamat elektroniset lehdet ja muut etäpalvelut, kuten aineistopyynnöt, itsepalvelu-uusinta, sähköpostin kautta tapahtuvat uusinnat sekä puhelinpalvelu. Itsepalvelu-uusintaa lukuun ottamatta näillä palveluilla on kuitenkin henkilökuntaa työllistävä vaikutus: sähköpostiin vastaaminen vie yhden virkailijan työpäivän lähes täysin, aineistopyynnöt lisäävät postin määrää, puhelinpalvelua on jouduttu rajoittamaan yms. Omalta osaltaan asiakkaiden määrää on voinut vähentää myös aukioloaikojen supistaminen, joka toteutettiin syyslukukaudella 2001.

5.2. Palvelujen kehittäminen

Lainaus

Uusi Voyager-kirjastojärjestelmä otettiin käyttöön 28.6. Niin lainauksen kuin näyttöluettelon osalta käyttöönoton suunnittelu, varsinainen käyttöönotto, kehittämistyö sekä henkilökunnan ja asiakkaiden koulutus ovat vaatineet toteutuakseen huomattavia henkilöresursseja.

Uuden järjestelmän käyttöönotto hidasti asiakaspalvelua ja lisäsi ongelmatilanteita ainakin suuremmissa yksiköissä. Vähitellen kuitenkin järjestelmän käyttö on opittu ja helpotuksia lainaustoimintoihin kehitetty.

Uusi järjestelmä asetti lisävaatimuksia myös kirjaston laitteille. Tästä johtuen suurin osa pääkirjaston, Snellmanian ja biologian kirjaston vanhoista asiakasmikroista ja kaikki päätteet muutettiin Windows-terminaaleiksi.

Etäpalvelut

Oulun yliopiston kirjasto on ollut mukana valtakunnallisessa HSTYA-projektissa (ks. kansalliset kehittämishankkeet), jossa toteutettiin IP-proxypalvelu (etäkäyttöpalvelu). Sen

kautta Oulun yliopiston henkilökuntaan ja opiskelijoihin kuuluvat pääsevät yliopiston sisäisiin, IP-numeroilla rajoitettuihin palveluihin.

Myös lainaukseen liittyviä etäpalveluja kehitettiin mm. Raahessa, Kemissä ja Kuusamossa etäopiskelijoina olevien yliopistolaisten opiskelumahdollisuuksien parantamiseksi.

Tietopalvelu ja käyttäjäkoulutus

Tietopalvelu painottuu yhä enenevässä määrin asiakkaiden neuvontaan, opastukseen, käyttäjäkoulutukseen sekä käyttöliittymien käytettävyyden ja etäopiskelijoiden kirjastopalveluiden kehittämiseen. FinELib'in käyttöliittymätyöhön osallistuminen olikin yksi toimintavuoden merkittäviä tehtäviä.

Vuoden 2001 toiminnassa keskeisenä työnä oli uuden kirjastojärjestelmän siirtymiseen liittyvät tehtävät. WebOULA:n kehittäly- ja suunnittelutyötä tehtiin useissa tietopalvelutiimin kokouksessa, vaikkakin suurimman työn tekivät suunnitteluun nimetty työryhmä. Myös henkilökunnan ja asiakkaiden kouluttaminen oli osittain tiimin vastuulla.

Tietopalvelutiimin työnä on myös suunnitella ja kehittää kirjastossa annettava tietokantojen opetus. Yhteydenpitoa laitosten henkilökuntaan lisättiin erityisesti elektroniseen aineistoon liittyen. Mm. Snellmanian kirjasto järjesti humanistisen tiedekunnan ja kasvatustieteiden tiedekunnan henkilökunnalle 10 koulutustilaisuutta.

Opetuksen kehittämiseen läheisesti liittyy myös kansalliseen TieVie-projektiin osallistuminen, sillä sen tarkoituksena on saada tietotaitoa, jota voitaisiin hyödyntää eri tieteenalojen verkko-opetuspakettien tekemisessä. Eräs tällainen verkko-opetuspaketti on TieDot-hanke, jossa on mukana Oulun yliopiston kirjaston lisäksi myös Kuopion ja Jyväskylän yliopistojen kirjastot.

6. KOKOELMAT JA LUETTELOT

Kokoelmat

Kirjaston kokoelmat käsittivät vuoden lopussa kaikkiaan 1,7 miljoonaa nidettä/säilytysyksikköä, joka on yhteensä lähes 40 hyllykilometriä. Vuoteen 2000 verrattuna kokoelmien määrä pieneni hiukan, johtuen suurista karsintamääristä. Aineistosta puolet on pääkirjastossa. Kirjasto saa vapaakappaleena Suomessa painetun aineiston (lukuun ottamatta sanomalehtiä ja AV-aineistoa) sekä Euroopan Unionin virallisen aineiston. Vapaakappaleet ottaa vastaan pääkirjasto.

Toimintavuoden aikana otettiin käyttöön seitsemän uutta FinELib aineistopakettia. Elsevier ScienceDirect –tarjouksen käsittely vei runsaasti aikaa. Neuvottelujen lopputuloksena oli, että aineisto päätettiin hankkia Oulun yliopiston kirjastoon vuonna 2002. Vuonna 2001 se oli koekäytössä. Rahoitus saatiin kerättyä tiedekuntien kanssa käydyillä neuvotteluilla.

TAULUKKO 7. Kokoelmien määrä

		1999	2000	2001
Kokoelmat				
	nidettä/säilytysyksikköä	1 702 255	1 723 586	1 717 703
	- josta pääkirjastossa	1 007 520	1 029 357	1 050 237
	hyllymetriä	39 565	39 720	39 691
	- josta pääkirjastossa	19 138	19 381	19 838
vuosikartunta hm		1 238	1 268	1 443
poistot hm		613	1 112	1 472
Ostetut kirjat	- nidettä	11 418	10 607	8 706
	- joista kurssikirjat (kurssi-kirjamäärärahalla ostetut niteet)	4 725	4 902	3 819
Saapuneet kausijulkaisut	sisältää myös vapaa-kappaleina saadut ja elektroniset kausijulkaisut	15 235	15 218	15 221
	- joista ostetut kausijulk.	6 937	6 937	6 963
	- joista elektron. kausijulk	2 942	2 953	3 487

Suurin kokoelmiin liittyvä työ toimintavuoden aikana oli rakentamistekniikan osaston kirjaston lakkauttaminen, minkä yhteydessä kokoelmia käsiteltiin kaikkiaan noin 1 000 hyllymetriä (noin 25 000 säilytysyksikköä). Aineistoa siirrettiin runsaasti Oulun yliopiston muihin teknillisen tiedekunnan kirjastoihin ja myytiin Oulun seudun ammattikorkeakoulun kirjastolle (noin 1 800 myytyä nidettä ja noin 10 lehtinimekettä). Jonkin verran aineistoa lähetettiin myös muihin tekniikan alan korkeakoulujen kirjastoihin ja Varastokirjastoon.

Rakentamistekniikan kirjastosta siirrettiin kokoelmia myös pääkirjastoon (hoitotieteen kurssikirjat), lääketieteellisen tiedekunnan kirjastoon (hoitotieteen muut monografiat, opinnäytteet ja lehdet) ja Snellmanian kirjastoon (musiikkikirjallisuus). Pääkirjastosta puolestaan siirrettiin naistutkimukseen liittyvä kirjallisuus Snellmanian kirjastoon.

Kaikilla kokoelmien siirroilla on työllistävä vaikutus, sillä hyllyluokitukset täytyy muuttaa ja muutokset on tehtävä myös tietokantaan. Useimmiten kokoelmien siirtäminen aiheuttavat vastaanottavassa kirjastossa myös hyllytilojen uudelleenjärjestelyjä.

Osa poistetuista kurssikirjoista ja kaksoiskappaleista päätyy pääkirjaston divarihyllyihin. Myyntitulot olivat 25 194 mk (vuonna 2000 noin 16 600 mk). Tulot käytetään uuden kirjallisuuden hankintaan.

Kokoelmatiimi käynnisti suunnitelmat kirjaston kokoelmapolitiikaksi. Tarkoituksena on kuvata nykyiset kokoelmat sekä laatia kokoelmien kehittämissuunnitelma. Koska kokoelmatiimi lakkautettiin vuoden vaihteessa, työtä jatkaa johtavien kirjastonhoitajien muodostama tiimi.

Lahjoitukset

Yliopistolehtori Urho Vapaavuori lahjoitti yliopiston kirjastolle puhekuultuuria käsittelevän kirjakokoelman. Lahjoitustilaisuus järjestettiin 8.6.

Professori Aatto Sonnisen lahjoitus otettiin vastaan Snellmanian kirjastossa 7.5. Lahjoituksen ensimmäinen erä sisälsi noin 10 hyllymetriä logopediaa ja foniatria käsitteleviä julkaisuja.

Luettelointi

Toimintavuotta leimasi myös luetteloinnissa uuden kirjastojärjestelmän, Voyagerin käyttöönotto. Oulun yliopiston kirjasto oli ns. *First test site library*, joka oli mukana testaamassa kokoelmatietokannan konvertoitumista uuteen järjestelmään. OULA-tietokannan konversio ja tarkistaminen tapahtui huhti-toukokuussa. Tämän ns. siirtymävaiheen aikana materiaali luettelointiin – jotta asiakaspalvelu ei kärsisi - sekä vanhaan VTLS-OULAan että Voyager-harjoitustietokantaan, josta bib-tietueet myöhemmin vietiin koneellisesti Voyager-OULAan. Kirjojen nidetiedot ja lehtien saapumisvalvontatiedot jouduttiin kuitenkin tallentamaan uudestaan.

Tietokantojen ylläpitoon liittyvä taulukko osoittaa, että tietueiden kartunta on pienentynyt huomattavasti, noin 40 % vuoteen 2000 verrattuna. Tämä johtui pääosin uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotosta.

TAULUKKO 8. Tietokantojen ylläpito

	1999	2000	2001
OULA-tietueet	653 532	695 300	720 144
tietueisiin sisältyvä nidospää	1 197 726	1 267 466	1 313 911
tietueiden kartunta	50 534	41 768	25 120
Sisällönkuvailujen nimekkeiden määrä	10 593	14 125	10 420

Luetteloinnin aikaa vei mm.

- suunnittelu
- OULAn testikonversioiden ja tuotantotietokannan tarkistukset
- virheiden korjaaminen
- siirtymävaiheen (huhti-toukokuu) luettelointimateriaalin kaksinkertainen tallennus (VTLS-OULA -> Voyager-OULA)
- koulutuksen suunnittelu, järjestäminen ja siihen osallistuminen
- työtapojen sopeuttaminen uuteen järjestelmään jne.

Myös rakentamistekniikan osaston kirjaston alasajo aiheutti mittavia poistoja ja kokoelmamuutoksia OULAan, mikä puolestaan vei resursseja luettelointityöltä.

Erityiskirjastojen kokoelmien tallennuksessa hallittu siirtyminen keskitetystä luetteloinnista hajautettuun jatkui. Valtaosa (noin 90 %) erityiskirjastoihin hankitusta materiaalista luettelointiin kyseisissä kirjastoissa. ARTO-tietokantaan biologian kirjastossa tallennettiin yhteensä 356 viitettä.

Takautuvasti tallennettiin pääkirjaston kokoelmista 6 522 nidosta, mikä on noin puolet vuoden 2000 määrästä. Painopistealueina olivat lasten- ja nuortenkirjallisuus, holviin sijoitettu vanhempi kirjallisuus, tilastot sekä korttiluetteloitu materiaali.

BookWhere2000 eli viitetietojen maailmanlaajuinen poimintaohjelma oli toimintavuonna laajassa käytössä. Perusluetteloinnin osuus väheni toimintavuonna 15 %:iin ja ainakin ulkomaisen aineiston osalta tämä apuneuvo lienee vaikuttanut asiaan.

Oulun yliopiston omia verkkojulkaisuja ja painettujen kotimaisten kirjojen verkkoversioita on myös tallennettu OULAAan. Verkkokirjoja oli kaikkiaan 654 nimekettä. OULAssa olevien verkkolehtien määrä oli toimintavuoden lopussa 2 357 nimekettä.

Sisällönkuvailu

Johtuen uuden kirjastojärjestelmän työllistävästä vaikutuksesta myös sisällönkuvailutilasto on pienentynyt edellisestä vuodesta. Sisällönkuvailun (asiasanojen ja luokitusten) tallentamisesta laadittiin ohje uuteen järjestelmään siirtymisestä. Sisällönkuvailun hyödyntäminen tietopalvelussa ja neuvonnassa liitettiin Voyagerin-hakukoulutuksiin.

Loppuvuodesta suunniteltiin erityisesti sisällönkuvailutyötä tekeville tarkoitettu koulutustilaisuus yhdessä Oulun kaupunginkirjaston ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun kirjaston kanssa. Koulutus toteutetaan vuonna 2002.

7. JULKAISUTOIMINTA

Acta Universitas Ouluensis –julkaisusarjaan hyväksyttiin toimintavuoden aikana 80 väitöskirjaa (vuonna 2000 87) ja 5 muuta julkaisua (vuonna 2000 2). Kirjoitusohjeen ja sopimuslomakkeiden elektronisia versioita päivitettiin. Käsikirjoitusten tekijöille laadittuja valmiita mallipohjia kehitettiin edelleen. Kutakin painettua julkaisua toimitettiin kirjastoon 30 vaihtokappaleiksi. Katsauksia, abstrakteja ja referointia varten lähetettiin Acta-sarjan kaikki julkaisut tai pyydyt osasarjojen julkaisut joihinkin abstract- tai review-sarjoihin tai niitä välittäviin kirjastoihin. Julkaisujen tiedot syötettiin myös virtuaalikirjakauppa Granumiin. Acta-sarjan julkaisutoimikunta kokoontui kolme kertaa.

Julkaisutiimissä keskusteltiin mahdollisista laitos-, osasto- ja tiedekuntasarjojen sekä opinnäytteiden ja yksittäisten julkaisujen elektronisesta rinnakkaisjulkaisemisesta. Elektroninen julkaiseminen on herättänyt kiinnostusta, ja muutamat laitokset ovatkin toivoneet julkaisujensa ja opinnäytteidensä elektronista julkaisemista, mutta varsinaiseen toimeen ei vielä ryhdytty. Kiinnostuksen uuteen julkaisumuotoon ymmärtää, sillä kirjaston www-palvelimelle sijoitetuissa elektronisissa julkaisuissa oli toimintavuoden aikana käyty noin 84 000 kertaa. Julkaisujen löytyvyyttä parannettiin edelleen kehittämällä verkkosivuja.

Kirjaston julkaisusarjassa ilmestyi viisi julkaisua. Syy suureen määrään oli se, että edellisiltä vuosilta oli jäänyt julkaisuja rästiin. Bibliografian toimittamiseen liittyvässä työssä saatiin valmiiksi Luettelo kirjallisesta toiminnasta Oulun yliopistossa 1999 sekä vastaava teos 2000.

Hankerekisteriin liittyen yliopistossa toimi Tutkimustietokantatyöryhmä 2001, jonka toimintaan ja loppuraportin ”Oulun yliopiston tutkimustietokanta: nykytilanne ja suositukset kehittämiseksi” laatimiseen osallistui myös kirjasto.

Kirjaston sisäinen tiedotuslehti ilmestyi neljä kertaa. Lehden toimittamisesta vastasi tiedotustiimi.

8. KEHITTÄMISHANKKEET

Kirjaston omat hankkeet

Linnea2 (LiKa) -projekti

Kirjasto siirtyi toimintavuonna VTLS-kirjastojärjestelmästä Voyager-kirjastojärjestelmään. Projektin läpivieminen vaati varsinkin projektin jäseniltä, mutta myös kirjaston koko henkilökunnalta paljon työtä. Projektissa työskenteli eri toiminnoissa (lainaus, OPAC, kaukopalvelu, luettelointi, saapumisvalvonta, hankinta, tilastointi) yhteensä 12 henkilöä. Vetäjänä toimi suunnittelija Reino Lipponen.

Uusi kirjastojärjestelmä otettiin käyttöön 28.6., ja toisin kuin muissa kirjastoissa, Oulun yliopistossa järjestelmän vaihto suunniteltiin niin hyvin ja toteutettiin niin sujuvasti, ettei kirjasto ollut päivääkään kiinni.

Yliopiston sisäiset hankkeet

Kirjasto on ollut mukana

- yliopiston intranetin suunnitteluprojektissa,
- TVT-hankkeessa: tieto- ja viestintäteknikka opetuksen tukena ja
- tietohallintostrategioiden laadintahankkeessa.

Kansalliset hankkeet

FinELib- käyttöliittymähanke (Kansalliskirjasto, TietoEnator OyJ)

OCLC ilmoitti lopettavansa WebZ-ohjelmiston kehittämisen vuoden 2001 lopussa ja ohjelmistotuen vuoden 2003 lopussa. Kyseinen ohjelmisto oli valittu työkaluksi, jolla käyttöliittymän ohjelmistotason toteutus oli tarkoitus aloittaa. Hanketta on kuitenkin päätetty jatkaa ja etsiä uusi ohjelmisto.

HSTYA – henkilön sähköinen tunnistaminen yliopistoissa ja korkeakouluissa (CSC - Tieteellinen laskenta, Oulun yliopiston atk-keskus)

Hankkeessa toteutettiin IP-proxypalvelu (etäkäyttöpalvelu), jonka kautta Oulun yliopiston henkilökuntaan ja opiskelijoihin kuuluvat etäkäyttäjät (off-campus käyttäjät) pääsevät yliopiston sisäisiin, IP-numeroilla rajoitettuihin palveluihin sekä yliopiston käyttöön hankittuihin palveluihin, jotka on rajoitettu yliopiston IP-numeroille. Hankkeessa keskityttiin erityisesti FinELib:n kautta hankittuihin aineistoihin.

TieDot-hanke (Kuopion yliopiston kirjasto, Jyväskylän yliopiston kirjasto)

Hanke kuuluu opetusministeriön virtuaaliyliopistohankkeisiin. Sen tarkoituksena on kehittää tieteenalakohtaisia verkkopohjaisia tieteellisen tiedonhankinnan taitoja. Oulun yliopiston kirjaston osuutena hankkeessa on suunnitella opetuspaketit taloustieteen ja suomen kielen aloilta. Tärkeänä tavoitteena on toteuttaa opetuspaketit yhteistyössä asianomaisten laitosten kanssa. Näin varmistetaan opetuspaketeissa tieteenalojen näkökulma ja pedagoginen ulottuvuus sekä saadaan tiedonhankintataidot integroiduksi pääaineen opintoihin. Varsinaisesti hanke käynnistyy vuoden 2002 aikana.

Opintoaineistojen digitaaliset julkaisu- ja jakelukanavat (Opiskelijakirjasto, Tampereen yliopiston kirjasto, Lapin yliopiston kirjasto, Vaasan yliopiston kirjasto)

Hankkeen tavoitteena on loppuunmyytyjen kurssikirjojen saatavuuden lisääminen ja jakelukanavien kehittäminen.

Virtuaalikirjasto (useat yliopistokirjastot)

Monet kirjaston informaatikot ja tietojärjestelmätiimin jäsenet osallistuivat EU:n Renardus-hankkeeseen. Palvelu avattiin asiakkaille joulukuun alussa.

ENVIRU-projekti

Biologian kirjasto oli mukana Virtuaaliyliopistohankkeessa kehittämällä verkko-opetuspakettia ekologian osalta.

Kansainväliset hankkeet

Palvelujen laatu (Japani ja Iso-Britannia, vetäjänä Haruki Nagata)

Tutkimuksessa, jonka kohderyhmänä ovat Oulun yliopiston opiskelijat ja henkilökunta, etsitään halutun palvelun laadun ja koetun palvelun laadun välisiä kuiluja.

Projektissa hahmotellaan myös akateemisten kirjastojen palvelun laatua kuvaavia mittareita / ulottuvuuksia. Lisäksi pyritään löytämään riippuvuuksia palvelun laadun ja kirjaston toimintaa kuvaavien mittareiden välillä sekä hahmotellaan kulttuurisia ja käytäntöihin liittyviä eroja palvelun laadun arvioinnissa

Kysely toteutettiin sähköpostikyselynä. Varsinaiset tulokset saadaan vuonna 2002.

9. TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT

Tapahtumat:

- piispa Samuel Salmi vieraili kirjastossa 5.3.
- arkkipiispa Johannes vieraili kirjastossa 24.4.
- professori Aatto Sonninen lahjoitti Snellmanian kirjastolle logopediaa ja foniatriaa käsittelevää kirjallisuutta; lahjoitustilaisuus järjestettiin Snellmanian kirjastossa 7.5.
- yliopistolehtori Urho Vapaavuori lahjoitti yliopiston kirjastolle puhe-kulttuuria käsittelevän kirjakokoelman; lahjoitustilaisuus järjestettiin 8.6.
- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki täytti 50 vuotta (25.7.); juhlakahvit 30.8
- pohjoissuomalaisia tietokirjailijoita esittelevän näyttelyn avajaiset pidettiin 18.9.; avajaisissa STIK:n (Suomen tietokirjailijat ry.) toiminnanjohtaja esitteli yhdistyksen toimintaa ja kirjailija Robert Brantberg ja kirjailija/valokuvaaja Hannu Hautala pitivät esitelmän aiheesta "Miten kirjani ovat syntyneet".
- opiskelijoiden ja kirjaston muodostama Kirjastoklubi kokoontui 6.11.; keskustelun aiheina mm. Voyageriin liittyvät asiat, kurssikirjatilanne ja kirjastojen yhdistäminen.

Pääkirjastossa järjestettiin seuraavat näyttelyt:

- Kekkonen Kirjoista – näyttely Oulun yliopiston pääkirjastossa olevasta Urho Kekkonen kokoelmasta 2.9.2000 – maaliskuu 2001
- EXLIBRIS – ammatti, elämänfilosofia, harrastus, taidemuoto
Poimintoja Mirjam Kinoksen lahjoittamasta exlibris-kokoelmasta (- elokuva)
- Pohjois-Suomessa osataan – tietokirjailijat esittäytyvät (18.9.2001 – alkuvuosi 2002)

Pienoisnäyttelyt:

- "Olen virran partaalla paju!" – Katri Vala 1901-1944; näyttely siirrettiin lokakuussa Snellmaniaan (syyskuu – marraskuu)
- Hevoskuuri – näyttely eläimistä ja ihmisistä (4.10.-30.11.); yhteistyössä professori Irma Sorvalin kanssa
- Rockin karvaisia sieluja – suomalaisten rock-muusikoiden kirjallista tuotantoa (3.12.2001 – 28.2.2002); näyttelyn toteuttivat ammattikorkeakoulun kirjastoharjoittelijat

Snellmanian kirjastossa järjestettiin seuraavat näyttelyt

- Neitsyt Maaria emonen rakas äiti armollinen (edelliseltä vuodelta maaliskuuhun)
- Nykyvirolaista kirjallisuutta (maaliskuu)
- Lapsiaiheisia runoja (huhtikuu)
- Logopedian kirjallisuutta (lokakuu)
- Humanistisen killan kulttuuripäivien yhteydessä: Taiteilijayhdistyksen taidenäyttely (loka-marraskuu)
- Webbinäyttely: Neitsyt Maaria emonen rakas äiti armollinen
- Kyösti Julkun 70-vuotispäivän kunniaksi (lokakuu)
- Katri Vala (loka-marraskuu)
- Kääntämisen tutkimuksen päivä (joulukuu)
- Mustaa valkoisella: Kaikenkarvaisia kirjaimia (joulukuu)

10. KIRJASTON HALLINTOELIMET

Kirjaston johtokunta / tietohallinnon johtoryhmä

Puheenjohtaja

Vararehtori, professori Liisi Huhtala

Jäsenet

Fält Olavi K., prof., HuTK
Järvelä Sanna, prof., KTK
Iivari Juhani, prof., LuTK
Nieminen Pentti, leht., LTK
Eriksson Seppo, leht., TaTK
Keiski Riitta, erikoistutk., TTK
Kalliokoski Juha, tutk.joht.
Ylinampa Janne, fil.yo.
Koskinen, Pekko, fil.yo. (1.12.-)
Heikkilä-Kuutti Marja-Leena, kirj.hoit.
Mähönen Petri, prof., TTK
Pietilä Hannu, hall.joht.

Varajäsen: Sulkala Helena, prof., HuTK
Varajäsen: Suortti Juhani, prof., KTK
Varajäsen: Pursiainen Jouni, prof., LuTK
Varajäsen: Salo Tuula, ma.prof., LTK
Varajäsen: Kallunki Juha-Pekka, prof., TaTK
Varajäsen: Leiviskä Kauko, prof., TTK
Varajäsen: Yli-Luoma Pertti, ma.prof.
Varajäsen: Vesikukka Elisa, taloust.yo.
Varajäsen: Metso Antero, DI (1.12.-)
Varajäsen: Klintrup Outi, informaattikko

Tietohallintopäällikkö Pentti Korhonen (tietohallinnon esittelijä)
Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki (kirjaston esittelijä)

Johtavat kirjastonhoitajat

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Varapuheenjohtaja

Kirjastonhoitaja Irene Kuja

Johtavat Kirjastonhoitajat

Kirjastonhoitaja Pekka Ahtiainen (TTK)
Kirjastonhoitaja Anna-Liisa Erikkilä (KOKY)
Kirjastonhoitaja Margit Heikkala (LTK)
Kirjastonhoitaja Marja-Leena Heikkilä-Kuutti (HuTK ja KTK)
Kirjastonhoitaja Aila Huovinen (Pääkirjaston kokoelmaosasto)
Kirjastonhoitaja Seppo Krekelä (Pääkirjaston luettelointiosasto)
Kirjastonhoitaja Esa Soini (LuTK)
Kirjastonhoitaja Eila Tapio (Pääkirjaston palveluosasto)

Kirjaston johtoryhmä

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Jäsenet

Kirjastonhoitaja Irene Kujala
Asiakaspalvelujen edustaja Teija Jokiharju-Keso
Kokoelmapalvelujen edustaja Riitta Eriksson
Sisäisten palvelujen edustaja Tuulikki Korhonen
Tiedekuntakirjastojen edustaja Margit Heikkala
Pääkirjaston osastojen edustaja Eila Tapio

Sihtööri

Kirjastoamanuessi Tuula Kontio (-31.1.)
Kirjastoamanuessi Päivi Rasinkangas (1.5.-)

Tiimien vetäjät

Hankintatiimi Virpi Tervo
Henkilöstökoulutustiimi Ilkka Karjalainen
Julkaisutoimintatiimi Raili Toivio
Kaukopalvelutiimi Teija Jokiharju-Keso
Kokoelmatyötiimi Riitta Eriksson
Lainaus- ja neuvontapalvelutiimi Kari Tossavainen
Luettelointitiimi Irene Karppanen
Sitomotiimi Matti Laitinen
Taloushallintotiimi Tuulikki Korhonen
Tiedotustiimi Outi Klintrup
Tietojärjestelmätiimi Timo Ronkainen
Tietopalvelutiimi Riitta Juutistenaho
Pääkirjaston osastojen edustaja Eila Tapio

Henkilökunnan jäsenyydet alan järjestöissä ja muissa elimissä

Kansallinen elektroninen kirjasto/FinELib:n ohjausryhmä, konsortiorryhmä ja portaalin ohjausryhmä, ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Kansallinen elektroninen kirjasto/FinELib:n portaalin projektiryhmä, suunnittelija Reino Lipponen

Kansallinen elektroninen kirjasto/ FinELib

- luonnontieteiden ja maatalous-metsätieteiden työryhmä, kirjastonhoitaja Helena Heikura
- terveystieteiden työryhmä, kirjastonhoitaja Margit Heikkala

Linnea2-konsortion ohjausryhmä, ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Linnea2-kirjastojärjestelmän yhteyshenkilöt OYK:ssa

- hankinnan yhteyshenkilö, kirjastonhoitaja Virpi Tervo
- kaukopalvelutyöryhmän jäsen, kirjastoamanuenssi Juhani Räisänen
- kausijulkaisujen saapumisvalvonnan yhteyshenkilö, kirjastoamanuenssi Leena Ruostesaari
- lainauksen yhdyshenkilö, kirjastonhoitaja Marja-Leena Heikkilä-Kuutti
- luetteloinnin yhteyshenkilö, kirjastoamanuenssi Timo Mäntyvaara
- OPAC-yhdyshenkilö, kirjastonhoitaja Riitta Juutistenaho
- tilastoinnin yhdyshenkilö, kirjastonhoitaja Eila Tapio

Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Kaupan ja hallinnon yksikön kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelman ohjausryhmä

- kirjastonhoitaja Eila Tapio
- kirjastonhoitaja Marja-Leena Heikkilä-Kuutti

Oulun yliopiston intranet-työryhmä, atk-suunnittelija Tapio Ryhänen

Oulun yliopiston julkaisutoimikunta

- kirjastonhoitaja Irene Kujala (varajäsen ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki)
- julkaisutoimittaja Jaana Suorajarvi (sihteeri)

Oulun yliopiston koulutus- ja tutkimuspalvelujen johtokunta

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki (v arajäsen suunnittelija Reino Lipponen)

Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kirjastoaliokunta

- kirjastonhoitaja Margit Heikkala (sihteeri)
- informaatikko Raija Heino

Oulun yliopiston WWW-johtoryhmä

- suunnittelija Reino Lipponen
- atk-suunnittelija Tapio Ryhänen (sihteeri)

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin julkaisuja -sarjan toimituskunta, kirjastonhoitaja Margit Heikkala

Suomen tieteellinen kirjastoseura

- kaukopalvelutyöryhmä, kirjastoamanuenssi Juhani Räisänen
- kausijulkaisutyöryhmä, kirjastosihteeri Tuulikki Korhonen

Virtuaalikirjaston kehittämisryhmä

- informaatikko Riitta Hoppania
- informaatikko Tapani Kemppainen

Virtuaaliyliopiston portaalin ohjausryhmä, ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

VTT Tietopalvelun neuvottelukunta, ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki